

DIS!NFO

BRIEF

Decembar 2022.

DFC ANALIZA: POZICIONIRANJE KINE NAKON XX KONGRESA KPK

DFC ANALIZA

Narodna Republika Kina se tokom dvije protekle decenije postepeno transformisala u globalnu silu, a fokus posmatranja tih promjena se svodio na njen ekonomski uspon. Spoljnopolitičko pozicioniranje Kine u savremenim međunarodnim odnosima determinisano je, prije svega, geopolitičkom dimenzijom njenog istorijskog iskustva i dugoročnim strateškim ciljevima nezavisnim od programa pojedinačnih lidera. Kako je Kina postajala globalno prisutnija, rastao je optimizam da će evoluirati u partnersku državu evroatlantske zajednice, prihvatajući demokratske ideale i vrijednosti u skladu sa globalnim poretком zasnovanim na pravilima. Međutim, pod vođstvom Si Đinpinga jasno se iskristalisao cilj preuzimanja globalnog političkog i ekonomskog vođstva. Tako se Kina od ekonomskog i političkog partnera Zapada transformisala u sistemskog rivala. U novoj [analizi](#) Digitalnog forenzičkog centra *Pozicioniranje Kine nakon XX Kongresa KPK* možete čitati koji su to rezultati XX Kongresa Komunističke partije Kine i kakve promjene on donosi kada je u pitanju pozicioniranje Pekinga na globalnom planu? Koji je stav zauzet prema EU, SAD i Rusiji i gdje je u svemu tome Zapadni Balkan.

RAT INFORMACIJA U RATNIM USLOVIMA

DFC INFO

Na konferenciji *Ruska agresija na Ukrajinu: uticaj i refleksija na Zapadni Balkan*, u organizaciji Atlantskog saveza i Fondacije Konrad Adenauer, koja je održana 13. decembra u Podgorici, poseban [panel](#) je posvećen dezinformacijama kao jednoj od ključnih alatki u hibridnom ratu. Na panelu su govorili analitičar Digitalnog forenzičkog centra Milan Jovanović, urednik portala Raskrinkavanje.ba Emir Zulejhić i projektna koordinatorka u CRTA Jovana Prešić. Milan Jovanović iz DFC je istakao da su *sankcije koje je Vlada Crne Gore usvojila, usaglašavajući se sa spoljnom politikom Evropske unije, u praćenju mjera prema Rusiji samo mrtvo slovo na papiru, budući da zbog neadekvatne primjene danas imamo nesmetan pristup ruskim medijima u Crnoj Gori*. Jovanović je dodao da iako u Crnoj Gori nema

registrovanih redakcija vodećih ruskih medija, to ne umanjuje prisustvo ruske propagande. Preko određenih portala i TV stanica plasiraju se sadržaji koji obiluju dezinformacijama koje su harmonizovane sa narativom zvanične Moskve. Emir Zulejhić je kazao da rezultati istraživanja pokazuju da se manje-više iste dezinformacije šire u svim zemljama Zapadnog Balkana kada je u pitanju rat u Ukrajini. Zulejhić je istakao da su najrasprostranjeniji narativi koji pokušavaju opravdati invaziju, diskreditovati Zapad i krivicu prebaciti na Ukrajinu. Srpski mediji izvještavaju pristrasno i pozitivno o Rusiji, dok se uglavnom šire antizapadni narativi, rekla je Jovana Prešić. Ona je zaključila da u Srbiji nisu potrebni *Sputnjik i RT jer domaći mediji još otvorenije plasiraju ruske dezinformacije i narative*.

DA LI SU SVI PORTALI MEDIJI?

DFC INFO

Preporukama Komiteta ministara Savjeta Evrope definiše se šest kriterijuma i set indikatora na osnovu kojih se utvrđuje da li se neki portal može smatrati medijem ili ne. Kriterijumi koje je potrebno ispuniti su: namjera da se djeluje kao medij, svrha i osnovni ciljevi medija, urednička kontrola, profesionalni standardi, obuhvat i distribucija i očekivanje javnosti. Crna Gora može da iskoristi ove kriterijume i prepozna internetske publikacije koje su faktički mediji, te da ih obaveže da ispoštuju osnovne standarde koji važe za evidentirane medije. Ovo podrazumijeva primjenu Zakona o medijima, uključujući pravo na objavu demantija, obavezu isticanja impresuma i slično. Na ovaj način djelimično bi se spriječila pojava portala koji funkcionišu kao mediji, a koji se u praksi koriste za propagandu i širenje dezinformacija bez bilo kakve kontrole ili mogućnosti provjere njihovog rada, [poručio je](#) izvršni direktor Medijske asocijacije Jugoistočne Evrope Vuk Maraš u Policy Brief-u *Profesionalizacijom medija i unapređenjem zakonskog okvira do manje dezinformacija*. Vuk Maraš ističe da borba protiv lažnih vijesti zahtijeva multidimenzionalan pristup, a jedan od segmenata te borbe se može obezbijediti kroz izmjene zakonskog, odnosno regulatornog okvira, a koji može da dovede do povećane profesionalizacije medija. Konkretno kako da unapređenjem samoregulacije, bolje regulacije medijskog tržišta, kvaliteta izvještavanja i novim tehnologijama dođemo do toga da građanke i građani budu bolje informisani i manje izloženi dezinformacijama.

ZAVRŠEN PRVI KRUG INTERNSHIP PROGRAMA „ISTRAŽI-UKAŽI“

DFC OBUKA

Prepoznajući značaj medijske pismenosti za ostvarivanje aktivnije uloge svakog pojedinca u kontekstu društvene zajednice kojoj pripada, Digitalni forenzički centar je u saradnji sa Fakultetom političkih nauka, Univerziteta Crne Gore [organizovao](#) dvonedjeljnu praksu za studente. Saradivali smo sa mladim, perspektivnim studentima, koji su unaprijedili svoja znanja iz oblasti pretrage putem otvorenih izvora, medija u 21. vijeku, medijske pismenosti, društvenih mreža i naučili kako se mogu izboriti sa sve većim problemom dezinformacija i lažnih vijesti. Polaznici internship programa imaju pozitivno iskustvo. *Obuku u Atlantskom savezu smatram izuzetno primjenljivom, posebno u modernom dobu kada smo svi žrtve dezinformacija i lažnih vijesti u medijima. Smatram da mi je ova obuka zaista mnogo pomogla da*

prepoznam te lažne vijesti, kao i da koristim brojne metode istraživanja koje će mi pomoći da lakše dođem do novih znanja. Ovu obuku smatram izuzetno korisnom i jednim zaista vrijednim i lijepim iskustvom, poručila je polaznica prakse, studentkinja treće godine Međunarodnih odnosa, Milica Bojović. Lijepo iskustvo sa dvonedjeljne obuke nosi i njena kolegica Tijana Popović, čije impresije prenosimo u nastavku: U današnjem svijetu gdje vrve velike dezinformacije i lažne vijesti, često nijesmo upoznati sa metodama koje nam mogu pomoći da mi sami raskrinkamo te dezinformacije. Smatram da je ova obuka korisna ne samo meni, već apsolutno svakoj osobi koja ima pristup internetu i medijima. Iskustvo koje sam stekla na obuci je ne samo korisno, već u ovakvom vremenu i neophodno.

PONOVO AKTUELIZOVAN KONCEPT SRPSKI SVET

NARATIV

Narativ o ujedinjenju Srbije, Republike Srpske i Crne Gore ponovo je bio aktuelan uoči novogodišnjih i božićnih praznika, ali i političke krize u Crnoj Gori i proslave neustavnog Dana Republike Srpske. Narativ je ponovo plasirao historičar Aleksandar Raković koji je najistaknutiji zagovornik ujedinjenja Crne Gore, Srbije i Republike Srpske u jednu saveznu državu i koncepta srpski svet. Raković je prepoznat po izjavama koje obiluju uvredama na račun Crne Gore i Crnogoraca i u kojima propagira ujedinjenje svih Srba u jednu državu. Tako je Raković gostujući na Badnji dan u studiju Radio-televizije Srbije istakao da je važno da za velike praznike Srpska pravoslavna crkva i srpska država naglašavaju jedinstvo srpskog naroda. Raković je tom prilikom upozorio da u Crnoj Gori napad na pravoslavlje još uvijek traje i zaključio da srpsko ujedinjenje nije utopija i da je prirodno da Srbija, Republika Srpska i Crna Gore stvore jedinstvenu državu. Raković je ovo ponovio i tokom programa Radio-televizije Republike Srpske povodom Dana

Republike Srpske naglašavajući da je samo ujedinjenje iz 1918. godine redovno stanje za Srbe i da trenutno žive u neredovnom stanju, naglašavajući da je potrebno ponovo uspostaviti redovno stanje ujedinjenjem u jedinstvenu srpsku državu. Raković je predložio ukidanje Crne Gore, ali i kako je rekao, razdruživanje u Bosni i Hercegovini po čehoslovačkom modelu. On je istakao da je to pravедno rješenje koje im niko ne može osporiti i da će se tokom 2023. godine još više približiti tom cilju. Tako opasne Rakovićeve izjave kojima se predlaže prekranje granica u već ionako tenzičnom periodu za region Zapadnog Balkana prenijeli su pro-srpski portali u Crnoj Gori [IN4S](#) i [Borba](#). Pored Aleksandra Rakovića promociji srpske ideje doprinose i predsjednici opština u Crnoj Gori koji dolaze iz redova Demokratskog fronta koji su 13.decembra govorili na Sjednici Odbora za dijasporu i Srbe u regionu u Narodnoj skupštini Srbije. Tom prilikom predsjednica Odbora Milica Đurđević Stamenkovski iz *Zavetnika* je naglasila da srpski narod u Crnoj Gori već dugo živi teško, dok su gosti iz Crne Gore govorili o položaju Srba u Crnoj Gori, vraćanju trobojki u kabinetima predsjednika opština i predstojećem popisu.

Ovaj projekat finansira Ambasada SAD u Podgorici. Mišljenja, nalazi, zaključci ili preporuke koji su ovdje izneseni su stav autora i ne odražavaju nužno stav Stejnt dipartmenta/Vlade SAD.